ставляться у різних країнах світу. Вони перекладаються різними мовами та адаптуються до культурних особливостей будь-яких вікових аудиторій. Мюзикли мають значний економічний вплив. Вони приваблюють туристів, створюють робочі місця для акторів, музикантів, режисерів, сценографів та технічного персоналу. Крім того, театральна індустрія стимулює розвиток суміжних галузей — туризму, ресторанного бізнесу та готельної сфери. Таким чином, мюзикл поєднує художню творчість і комерційний успіх. Саме ця особливість робить його одним із ключових жанрів сучасної культури [3].

Отже, мюзикл є важливим явищем сучасного театрального мистецтва та індустрії розваг. Його популярність пояснюється поєднанням музики, драматургії та хореографії, що створює яскраве і видовищне сценічне дійство. Бродвейська та Вест-ендська моделі стали еталонами організації комерційного театру у світі. Вони демонструють, що поєднання високої художньої якості, професійного менеджменту та ефективного маркетингу дозволяє створювати успішні театральні проєкти. Для майбутніх акторів дослідження цього явища є важливим, адже воно допомагає зрозуміти сучасні тенденції розвитку театру і перспективи професійної діяльності у міжнародному культурному просторі.

Список використаних джерел

1. Everett W. A., Laird P. R. The Cambridge Companion to the Musical. 3rd ed. Cambridge : Cambridge University Press, 2017. 512 p.
2. Kenrick J. Musical Theatre: A History. New York : Bloomsbury Academic, 2017. 432 p.
3. Platt M. The Business of Broadway: An Insider’s Guide to Working, Producing, and Investing in the World’s Greatest Theatre Community. New York : Allworth Press, 2013. 272 p.
4. Taylor M. Musical Theatre Realism: Critical Perspectives on Content, Style and Genre. Chicago : University of Chicago Press, 2012. 240 p.

УДК 792.01:159.942:316.46:323.1
ORCID https://orcid.org/0000-0002-9280-7973

МИСТЕЦТВО В ЧАСИ КРИЗ: СЦЕНІЧНІ ПРОЄКТИ ЯК ЗАСІБ РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Торяник Д., здобувач вищої освіти
Кочержук Д. В., старший викладач, кафедри сценічного мистецтва і культури
Київський національний університет технологій та дизайну

У різні історичні періоди мистецтво переживало соціальні, політичні та економічні кризи, які впливали на всі сфери життя, зокрема – культуру. Мистецтво XXI ст. набуває особливого значення в культурній парадигмі, адже стає засобом осмислення мистецьких інституцій, за рахунок підтримки суспільства та формування спільних аксіологічних цінностей. Сценічне мистецтво — театр, перформанс, музично-драматичні постановки відіграють особливу роль у просторі креативних індустрій, оскільки поєднує емоційний вплив, колективне переживання та можливість безпосереднього діалогу між митцем і реципієнтом.

У кризових умовах мистецтво виконує кілька важливих функцій. По-перше – допомагає суспільству осмислити історико-генетичні події, що ствердженні політичними передумовами у кризі жанрового часу. Через художні образи, метафори та сценічну індустрію митці краще зрозуміють складні соціальні процеси, що допоможе пережити колективний занепад мистецької діяльності. По-друге – мистецтво стає формою психологічної підтримки та реабілітації, а досвід участі у творчих проєктах допомагає ідеологам висловлювати емоції, долати страхи та знаходити нові сенси.

Особливо помітною є роль сценічних проєктів у сучасній Україні, де культура активно реагує на суспільні запити (в т. ч. – телевізійно-розважальні події). Театр стає не лише формою мистецького висловлювання, а й інструментом соціальної терапії. Наприклад, у деяких театральних ініціативах беруть участь ветерани війни, для яких вистава стає формою психологічного відновлення. Завдяки роботі над ролями та взаємодією з глядачами, актори та глядачі можуть переосмислити свій травматичний досвід і повернутися до активного суспільного життя. Подібні проєкти демонструють, що сцена може бути не лише місцем мистецького експерименту, а й простором підтримки та її реабілітації [3].

Ще однією важливою функцією мистецтва в кризові періоди є формування та зміцнення національної ідентичності (культурна практика). Через театральні постановки, драматургію та акторські інтерпретації, модельованих історичними подіями XX – XXI ст., суспільство осмислює власне минуле та майбутнє. Українські драматурги, режисери, актори та продюсери часто звертаються до тем історичної (культурної) пам’яті, боротьби за свободу та її самобутності. Такі вистави не лише відображають реальність, а й сприяють формуванню спільної системи цінностей, що колегіально об’єднує суспільство. Дослідники відзначають, що театр здатний впливати на культуру, адже через художні образи та

сюжетні конфлікти відтворюються важливі для суспільства мистецькі ідеології [1].

Крім того, сценічні проєкти створюють простір для діалогу між різними групами суспільства. У театрі глядач стає не лише спостерігачем, а й співучасником емоційного переживання. Перегляд вистав допомагає глядачеві відчути єдність та підтримку, що особливо важливо в роки соціальної нестабільності. У сучасних культурних практиках все частіше використовуються інтерактивні та імерсивні форми театру, які залучають глядача до безпосередньої взаємодії з акторами та сюжетом. Такі проєкти сприяють глибшому переживанню теми вистави та створюють атмосферу спільного переживання.

У періоди криз мистецтво також стимулює розвиток нових творчих форм. Конституційні обмеження, соціальна нестабільність, війна, політична криза змушують митців шукати «нові» способи вираження. Наприклад: під час пандемії та інших глобальних криз театри почали активно експериментувати з цифровими форматами, онлайн-показами вистав та новими формами сценічної взаємодії. Такі зміни демонструють здатність мистецтва адаптуватися до нових умов і знаходити нові методи комунікації з аудиторією [2].

Важливим аспектом сценічних проєктів є також їх освітня функція. Театр здатний не лише розважати, а й формувати світогляд глядача. Через постановки, які порушують актуальні соціальні теми, суспільство отримує можливість осмислювати питання історії, культури, моральних цінностей та громадянської відповідальності. Тож, мистецтво часто стає важливим елементом культурної політики держави та інструментом культурної дипломатії.

Отже, мистецтво в часи криз відіграє надзвичайно важливу роль у житті суспільства. Сценічні проєкти допомагають людям пережити складні події, сприяють психологічній реабілітації та формують відчуття спільності. Водночас, вони зміцнюють національну ідентичність, зберігають історичну пам’ять і створюють простір для культурного діалогу. Розвиток театру та інших форм сценічного мистецтва є важливим чинником культурної стійкості суспільства у кризові періоди.

Список використаних джерел

1. Юган Н. Формування національної ідентичності українського суспільства засобами театру. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. Київ. 2019. С. 341 – 345.
2. Коробко М. Театр як культурний інститут. Українські культурологічні студії. Київ. 2025. С. 55 – 60.
3. Протас М. Тенденції та ризики кризи мистецтва посткультури. Художня культура. Актуальні проблеми. Київ. 2019. С. 78 – 89.